

ВИВЧЕННЯ ЦИФРОВИХ ФІНАНСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Розвиток процесів глобалізації став можливим завдяки стрімкому розвитку науково-технічної революції, особливо цьому сприяв розвиток світової системи інформації, поширення глобальної мережі Інтернет, який зробив доступним миттєвий зв'язок між людьми в різних кінцях світу і усунув перешкоди на шляху розповсюдження будь-якої інформації.

Так, у 2009 році вперше було отримано блок в блокчейні біткоіна (перша у світі цифрова криптовалюта). За останні 12 років ринок криптовалют значно розширився, а його капіталізація на вересень 2021 року сягнула 2,1 трлн. доларів США [1].

У Світі активно розвиваються цифрові валюти, а ряд країн (Китай, Японія, Еквадор, Нідерланди, Казахстан, Росія) планують випускати національні цифрові валюти.

В сучасних умовах глобалізації економічних процесів все більшої актуальності для закладів вищої освіти набуває питання вивчення майбутніми фінансистами та економістами основних аспектів цифровізації економіки взагалі, та фінансової сфери, зокрема.

Доцільним було б виділити іноземних та вітчизняних вчених, що займаються теоретичними та практичними дослідженнями цифровізації економіки та цифрових фінансів: М. Ріхтер, Д. Шульц, А. Маслов, К. Ковтуненко, Н. Краус, В. Ляшенко, А. Добринін, В. Куйбіда, Л. Матвейчук, Д. Медведовський та інші.

«Найважливішою та найдинамічнішою сферою прояву глобалізаційних процесів є фінансова глобалізація, під якою розуміють вільний та ефективний рух капіталів між країнами і регіонами, функціонування глобального фінансового ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізацію глобальних фінансових стратегій транснаціональних корпорацій та транснаціональних банків» [2].

Зазначимо, що цифровими фінансами є «інноваційно-інформаційні форми фінансових послуг, які надаються в усіх сферах життя за допомогою цифрових технологій» [3].

Основними сферами та напрямками застосування цифрових фінансів, які отримали суттєвий розвиток є [3–5]:

- впровадження цифрових технологій у банківський сектор;
- електронна торгівля: онлайн платежі у сучасній безготівковій формі;
- електронні перекази: використання цифрової валюти;
- електронні торги: операції на фінансових ринках з використанням цифрової валюти;

- електронні державні закупівлі;
- електронний державний бюджет: використання цифрових технологій при розподілі доходів і видатків;
- державна соціальна допомога.

В 2018 році в Україні була схвалена Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства на період 2018-2020 років. Вона передбачала такі основні напрями розвитку України в аспектах цифровізації [6]:

- трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні;
- прискорення зростання економіки та залучення інвестицій;
- технологічна та цифрова модернізація промисловості, впровадження високотехнологічних виробництв;
- доступність та прийнятність для українського суспільства можливостей цифровізації;
- розвиток цифрових індустрій та людського ресурсу.

Ухвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства стало основою та початком власного бачення України щодо розвитку цифрових технологій в економіці.

Логічним продовженням стало ухвалення Кабінетом міністрів України у березні 2021 року Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану щодо її реалізації. Проблеми, зазначені в документі потребують вирішення з точки зору системності. Здійснюється велика кількість освітніх заходів, але всі вони мають несистемний характер і стосуються лише окремих цифрових навичок, не дають повною мірою знань щодо цифрових прав громадян, значно не впливають на підвищення освітнього рівня щодо цифрових компетентностей.

Питання, що потребують нагального вирішення в найближчій перспективі, стосуються саме такого, як [7]:

- відсутність правового регулювання питань розвитку цифрових компетентностей;
- відсутність рамок цифрових компетентностей, вимог до рівня володіння цифровими знаннями та технологіями певних категорій працівників;
- відсутність системності у підходах до визначення цифрових компетентностей у професійних стандартах та єдиних вимог до освітніх програм з розвитку інформаційно-цифрової компетентності фахівців різних професій;
- відсутність єдиних вимог до цифрових компетентностей в системі освіти;

- відсутність вимог до цифрової компетентності в професійних стандартах;
- відсутність системи індикаторів для моніторингу стану розвитку цифрових навичок та цифрових компетентностей;
- тощо.

Одним з передбачених шляхів розв'язання поставлених проблем є здобуття особистістю цифрової освіти з використанням інформаційних ресурсів, нових освітніх технологій та цифрових освітніх ресурсів, спрямованих на підвищення рівня цифрових навичок та цифрових компетентностей; забезпечення безперервного розвитку професійних цифрових компетентностей для фахівців в системі підвищення кваліфікації різних галузей діяльності; створення Єдиного державного веб-порталу цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта» [7].

Отже, можна спрогнозувати, що у подальшому процеси цифровізації взагалі, та у фінансах зокрема, будуть лише активно розвиватися й тому, на наш погляд, закладам вищої освіти слід впроваджувати дисципліни, що вивчають ці процеси. Так, в українських ЗВО на сьогодні викладають такі дисципліни, як: «Діджиталізація у фінансовій сфері» (Національний авіаційний університет), «Цифрові фінанси» (ВНЗ УКООПСІЛКИ Полтавський університет економіки і торгівлі), «Фінанси у цифровій економіці» (Львівський національний університет імені Івана Франка) тощо. Дисципліни спрямовані на вивчення студентами теоретичних і практичних аспектів цифровізації процесів у сфері фінансів. Крім того, у Державному університеті економіки і технологій (м. Кривий Ріг) в рамках спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування відкрита освітня програма Цифрові фінанси для бакалаврів. Необхідність запровадження освітніх програм з цифрових фінансів та наповнення

дисциплінами з цифровізації фінансових послуг в більшості ЗВО України є безперечною. Формування мислення та навичок у сфері цифрових технологій на сьогоднішній день є одними з ключових завдань для системи вищої освіти, і базовими для розвитку цифрової економіки та цифрового суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Капіталізація криптовалют впала нижче 2 трлн доларів. URL: <https://finclub.net/ua/news/kapitalizatsiia-kryptovaliut-vpala-nyzhche-usd2-trln.html>.

2. Катан Л. І., Демчук Н. І., Бабенко-Левада В. Г., Журавльова Т. О. Банківська система. За ред. І. М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.

3. Медведовський Д. Г. Цифрові фінанси: тенденції розвитку краудфандингових платформ. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 24. С. 125–128.

4. Карчева Г. Т., Огородня Д. В., Опенько В. А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3 (27). С. 13–21.

5. Матвейчук Л. О. Цифрова економіка: теоретичні аспекти. *Вісник Запорізького національного університету: Економічні науки*. 2018. № 4 (40). С. 116–127.

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#n13>.

7. Розпорядження Кабінету Міністрів України Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#n13>.